

Vendégszerkesztői előszó: Hajtóvadászat a tények után

„Ha a tudományt zárt birodalomnak tekintjük, amely túlságosan elvont és bonyolult ahhoz, hogy az átlagember megérthesse, akkor a helytelen alkalmazás veszélyei nagyobbak. Ha viszont a széles közvélemény érdeklődik a tudományok iránt és törődik az eredményekkel - ha a természet-tudomány szépségét és társadalmi következményeit is sokkal gyakrabban tárgyaljuk az iskolákban éppúgy, mint a médiában vagy éppen az ebédlőasztalnál, akkor sokkal kedvezőbbek lesznek az esélyeink, hogy megtudjuk, milyen valójában a világunk. Ezzel együtt a siker reményében próbálkozhatunk, hogy a magunk javára jobbá tegyük.”

Carl Sagan

A Jog–Állam–Politika hasábjain legutóbb 2017-ben jelent meg olyan lapszám, ahol a tanulmányok többsége a kriminalisztika, illetve a szakértői bizonyítás egyes speciális kérdéseivel foglalkozott.^[1] A tudomány halad, és a jog is változik. Az elmúlt öt évben szemtanúi lehettünk a büntető igazságszolgáltatást is befolyásoló tudományos felfedezéseknek, gyarapodott a nemzetközi és hazai szakirodalom, és számos jogszabályváltozásra is sor került – gondoljunk csak az új büntetőeljárás törvény hatályba lépésére.^[2] Kollégáimmal úgy gondoltuk, megérett az idő arra, hogy egy tematikus számban ismertessük azokat az aktuális, bűnüldözést és büntető igazságszolgáltatást érintő kérdéseket, amelyekkel az elmúlt időszakban intenzíven foglalkoztunk. A tematikus szám tartalmának összeállításakor szempont volt, hogy érintse általánosságban a forenzikus gondolkodás kérdéskörét, de egy-egy kérdésben mélyebb, speciális szakterületi kérdésekre is leásson. Valamennyi cikkben közös, hogy a bűnügyi tudományok és a büntetőeljárások számára létfontosságú tényeket, azok megismeréséhez vezető utat vizsgálják.

Az első két tanulmány a forenzikus megismerésről, a forenzikus területen dolgozó szakemberek komplex gondolkodásáról szól. Pádár Zsolt *A szakértő és a gondolkodás – a forenzikus megismerés egyik lehetséges útja*^[3] című tanulmányában azt vizsgálja, miben különbözik a szakértői gondolkodás a hétköznapi gondolkodástól, milyen speciális kihívások jellemzik a forenzikus területen dolgozó szakembereket, miközben a „nem tudástól a tudásig” vezető utat végigjárják a bizonyítás során. Szorosan kapcsolódik a témához Kovács Gábor *A kognitív tor-*

[1] Jog–Állam–Politika, 2017/1. sz.

[2] 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról.

[3] Pádár, 2022.

zítás veszélyei a szakértői véleményalkotásban^[4] című tanulmánya. A közlemény az emberi döntéshozatalt befolyásoló, torzító hatásokat és azok következményeit veszi sorra. A témakör általános bemutatásán túl a szerző az egyes kriminálisztikai szakterületeket érintő – többségében magyar nyelven eddig még meg nem jelent – nemzetközi kutatások eredményeit is ismerteti.

Saját tanulmányom *A kriminalisztikai célú DNS-fenotipizálás jogi kihívásai Magyarországon* címet viseli.^[5] A tanulmányban ismertetem a bűnügyi célú DNS-fenotipizálás mibenlétét, felvázolom az alkalmazása mellett és ellene szóló érveket, bemutatom a téma szempontjából releváns hazai jogi környezetet és javaslatot teszek annak módosítására.

A kifejezetten szakértői bizonyítással, azon belül is egyes speciális szakterületeket érintő kérdésekkel foglalkozó írások közül a tematikus számban három tanulmány kapott helyet. Herke Csongor *A börtöntűrő képesség szakértői vizsgálata*^[6] című munkája a büntetés végrehajtásának elhalasztásával, azon belül is az egészségügyi okból történő hosszabb tartamú szabadságvesztés elhalasztására irányuló halasztás kérdésével foglalkozik, különös figyelmet fordítva arra, milyen szerepe van e körben az igazságügyi szakértői bizonyításnak. Fejes Attila *Az igazságügyi hangtechnikai szakértői vélemény hitelt érdemlőségének egyes kérdései*^[7] című tanulmányában a hangtechnikai szakterületen előterjesztett szakvélemények hitelt érdemlőségi kritériumait vizsgálja, valós bírósági ügyek fényében. Erdélyi Katalin *Az írásszakértői vélemények relevanciája Magyarországon*^[8] című tanulmánya hazai ítéletek alapján vizsgálja meg azokat a kritériumokat, amelyek a jövőben hozzájárulhatnak az írásszakértői vélemények hitelt érdemlősége szempontrendszerének kimunkálásához.

2022-ben, a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában jelent meg az új Kriminálisztika könyv.^[9] A könyv Háromszéki Bence által jegyzett *recenziója*^[10] véleményünk szerint megfelelően illeszkedik tematikus számunkba.

Reményeink szerint sikerült érdekes, hasznos, új tudományos ismeretekkel gazdagítanunk a bűnügyi tudományokkal foglalkozó szakirodalmat. A tematikus szám tanulmányait ajánljuk a forenzikus területen dolgozó szakembereknek, jogászoknak és a kriminalisztika iránt érdeklődő szélesebb közönségnek is.

[4] Kovács, 2022.

[5] Nogel, 2022.

[6] Herke, 2022.

[7] Fejes, 2022.

[8] Erdélyi, 2022.

[9] Fenyvesi – Herke – Tremmel, 2022.

[10] Háromszéki, 2022.

A tanulmányok elkészítésére és a Jog–Állam–Politika 2022/3. számának megjelenésére az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében került sor.

Nogel Mónika
vendégszerkesztő

HIVATKOZÁSOK JEGYZÉKE

- Pádár Zsolt (2022): A szakértő és a gondolkodás – a forenzikus megismerés egyik lehetséges útja. In: *Jog–Állam–Politika*. 2022/3. sz.
- Kovács Gábor (2022): A kognitív torzítás veszélyei a szakértői véleményalkotásban. In: *Jog–Állam–Politika*. 2022/3. sz.
- Nogel Mónika (2022): A kriminalisztikai célú DNS-fenotipizálás jogi kihívásai Magyarországon. In: *Jog–Állam–Politika*. 2022/3. sz.
- Herke Csongor (2022): A börtöntűró képesség szakértői vizsgálata. In: *Jog–Állam–Politika*. 2022/3. sz.
- Fejes Attila (2022): Az igazságügyi hangtechnikai szakértői vélemény hitelt érdemlőségének egyes kérdései. In: *Jog–Állam–Politika*. 2022/3. sz.
- Erdélyi Katalin (2022): Az írásszakértői vélemények relevanciája Magyarországon. In: *Jog–Állam–Politika*. 2022/3. sz.
- Fenyvesi Csaba – Herke Csongor – Tremmel Flórián (szerk.) (2022): *Kriminalisztika*. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest.
- Háromszéki Bence (2022): Recenzió a *Kriminalisztika* könyvről. In: *Jog–Állam–Politika*. 2022/3. sz.

Szerényi Gábor, *Kozmosz arány*